

Puheääännet eli foneemit

TANJA LYIJYNEN 22.1.2020

Kielikorvaakin voi koulia

HS 23.12.2019

- Vieraan kielen oppimisvaikeus on usein sukua lukivaikeudelle, ja sen ylitse voi päästä. Sanoo ilmiötä pitkään tutkinut Elisabet Service HS:n artikkelissa.
- Suomessa foneemeja ovat kaikki konsonantit ja vokaalit. Äänteen pituuskin toimii sanoja erottavana tekijänä. Monessa muussa kielessä eron tekee puheäänteiden lisäksi tavujen paino.
- Englannin kielessä äänteitä on melkein kaksinkertaisesti.
- Kielikorva määrittää yleisesti kykynä kuulla ja erottaa äänteitä.
- Uusien äänteiden kuulemista voi oppia harjoittelemalla. (LandAhoy)
- Kielikorva kehittyy, kun mielessä on jotain mitä voidaan käyttää apuna uuden ymmärtämisessä.
- Suuri ero vieraan kielen kouluopetuksen ja äidinkielen oppimisen välillä on altistuksen määrässä.
- Kun vieraiden kielten opetusta aikaistetaan, pitää muuttaa myös kielenopetuksen menetelmiä.

Fonetiikkaa perustuen LandAhoy materiaaliin

▶ /t/ -kellon tikitys

▶ /θ/ -pumppu

▶ Yleisempi sanojen alussa (three)

▶ /ð/ -kärpänen

▶ Esiintyy sanojen keskellä (other)

▶ /z/ -tehosekoitin

- ▶ Z lähes aina näin, joskus myös s, yleensä vokaalin tai soinnillisen konsonantin jälkeen (bananas, bugs)

▶ /ʃ/- suihku

▶ /tʃ/- höyryveturi

- ▶ Ch yleensä, paitsi Christmas, machine

▶ /dʒ/-
sähköiskuvaara

- ▶ J aina, pois lukien lainasanat
- ▶ G jos perässä E,Y (gem, gym)

- ▶ /w/-gorilla
- ▶ /v/-imuri
- ▶ /p/-popparit
- ▶ /b/-kalan pulputus
- ▶ /k/-yskä
- ▶ /g/-nieleminen
- ▶ /d/-rummut
- ▶ /f/-ilmapallon puhaltaminen
- ▶ /h/-huokaus
- ▶ /m/-mmmm
- ▶ /n/-formula-auto
- ▶ /l/-la-la-laa
- ▶ /r/-murinaa
- ▶ /j/-yes

- ▶ Sanan alussa lausutaan aina v tai w, muissa kohdissa poikkeuksia
- ▶ C sanan alussa ennen vokaaleja a,o,u ja konsonantteja paitsi h (cat,cute/clever,chat)
- ▶ (muodosta "kielikuppi", auttaa "kurkku r" oppilaita)

Vokaalit

- ▶ /ɒ/- hämmästyks
- ▶ /ɛ/- e-e-e
- ▶ /æ/- vauva itkee
- ▶ /ɪ/- pyörän kitinä
- ▶ /ʌ/- hi!
- ▶ /ə/- vauva öhkii
- ▶ Kirjain a lausutaan useimmiten /æ/ kun se on konsonanttien välissä tai sanan alussa
- ▶ Ei kuitenkaan artikkeli -a /ə/
- ▶ /ʌ/ kirjoitetaan u kirjaimella kahden konsonantin välissä sanan keskellä (shut) ja sanan alussa (ugly) poikkeus uni=/ju:/ (university)
- ▶ Y voi olla joko vokaalina tai konsonanttina
- ▶ Y alussa /j/ (yellow), keskellä tai lopussa /i/ (mummy) lopussa /ai/why

Linkki äänteiden kertaukseen

Linkki Land Ahoy materiaaliin